Eesti Vabariigi põhiseadus

Kommenteeritud väljaanne

Teine täiendatud väljaanne. Tallinn: Juura, 2008. 885 lk

Esimesed Eesti Vabariigi põhiseaduse kommentaarid (Eesti Vabariigi põhiseadus. Seletustega ja tähestikulise sisujuhiga varustanud Joh. Kaiv, J. Klesment. Autorite Kirjastus, Tallinn 1934) ilmusid Tallinnas 1934. aastal. Eesti Vabariigi 1992. a põhiseaduse esimene kommenteeritud väljaanne nägi ilmavalgust 2002. aastal, põhiseaduse kümnendaks aastapäevaks. Käesolevate, Eesti Vabariigi juubeliaastal ilmuvate kommentaaride autorid jätkavad seega põhiseaduse kommenteerimise traditsiooni Eestis.

2002. a põhiseaduse kommentaarid peegeldasid seda riigiõiguslikku tegelikkust, kuhu Eesti Vabariik oli jõudnud kümne taasiseseisvusaasta järel jõudnud. 1. mail 2004 sai Eestist Euroopa Liidu liige.

Kuna liitumine põhiseadust muutmata ei olnud õiguslikult võimalik, võttis Eesti rahvas 2003. aasta 14. septembri rahvahääletusel vastu põhiseaduse täiendamise seaduse (PSTS). PSTS järgi kohaldatakse põhiseadust liitumislepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi arvestades. Piltlikult öeldes on PSTS ühendavaks sillaks Eesti ja Euroopa Liidu õiguse vahel. See oluline riigiõiguslik muudatus tõstatas aga ka hulgaliselt küsimusi. Mitu meile siduvat õiguskorda siis õigupoolest eksisteerib? Kas olukord, kus Eesti õigus on Euroopa Liidu õigusega vastuolus, tähendab Eesti õiguse tühisust? Mida teha siis, kui Eesti Vabariigi põhiseadus ei vasta Euroopa Liidu õigusele? Ja lõpuks – missugune tähendus on PSTS sättel, mille järgi võib Eesti kuuluda Euroopa Liitu, lähtudes Eesti Vabariigi põhiseaduse aluspõhimõtetest?

Nii need kui ka paljud teised vahepealse kuue aasta jooksul tekkinud küsimused annavad märku sellest, et põhiseadus vajas uut tegelikkust arvessevõtvaid kommentaare. Nende kommentaaride kirjutamisel on autorid ulatuslikult tuginenud Eesti Vabariigi ning Euroopa kohtuinstantside asjakohasele praktikale. Autorid loodavad, et Teie käes olev teos on heaks juhiks Eesti riigi põhilise seaduse tundmaõppimise teel.